

СТАНОВИЩЕ

от: доц. д. н. Красимир Тодоров Тодоров, Декан на академичната програма на ВУЗФ, член на катедра „Маркетинг и мениджмънт“, при ВУЗФ

член на Научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в областта на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Институции и устойчиво развитие, поведенческа икономика“ за нуждите на ВУЗФ, конкурс обявен в ДВ бр. 28 от 06.04.2021 г.

Със Заповед на Ректора на ВУЗФ, № 108 от 18.06.2021 г. за утвърждаване на Научно жури за избор на „Професор“ съм определен за член на Научното жури, а с решение на първото заседание на Научното жури съм ангажиран да изготвя становище по конкурса.

1. Общо описание на представените материали

Представената документация е в изискуем обем и отговаря на Закона за развитие на академичния състав и Правилник за условията и реда за заемане на академични длъжности на ВУЗФ. Документацията е прегледно оформена и добросъвестно аранжирана. В обявения конкурс е подал документи един кандидат - доц. д-р Юлия Георгиева Добрева.

2. Обща характеристика на образователната, научната, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидатката

От детайлно представената автобиография става ясно, че доц. Добрева успешно съчетава професионалната си кариера с тази на

академичен деятел. При това не само заемайки някакви административни позиции, а висши управленски нива, успоредно с ръководството на все по-значими и обхватни научни проекти. Заслужава си да бъдат открити някои от по-скорошните:

1. Ръководител екип за изготвяне на многотомник – Том Първи – Поглед към икономическото развитие на България – от пост социализъм към интеграция в ЕС (1990-2020) – предаден за публикация към изд. Св. Григорий Богослов - 2021 г.

2. Ръководител на екип за изготвяне на Пакет от мерки за преодоляване на кризата от разпространението на COVID-19 в България, представен на МС – 2020 г.

3. Ръководител екип по изготвяне на становище на ЛНПИ към ВУЗФ по проект на Национален план за възстановяване и устойчивост на България, представен на МС – 2020г.

3. Учебна дейност на кандидатката: лекции, учебници и учебни помагала, ръководство на докторанти и дипломанти

В качеството си на преподавател доц. д-р Юлия Добрева покрива изключително широк периметър от дисциплини, попадащи в обсега на научните ѝ интереси. В образователно-квалификационната степен (ОКС) „бакалавър“ във ВУЗФ доц. Добрева води лекции по „Устойчиво развитие на икономиката“ (2012 - и сега); в ОКС „магистър“ - по „Глобалистика“ (2012-2017 г.), „Банков риск мениджмънт“ (2013-2017 г.), „Мениджмънт на банковите разплащания“ (2013-2017 г.), „Потребителско поведение“ и „Поведенчески финанси“ (2014 – и сега). Доц. Добрева е и дългогодишен преподавател в University of Sheffield и CITY College.

4. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидатката

Доц. д-р Юлия Добрева е представила за рецензиране общо 31 научни публикации, от които 2 монографии, 1 учебник, 2 студии и 26 статии и доклади, повече от половината от които на английски език. Ще открия по-подробно основната монография на тема „Институции и икономическо

развитие” (2019). Темата на монографията е оригинална и значима. Нещо повече – това представлява едно от първите академични изследвания по тази проблематика в България. Заложената цел е разриването на актуалните проблеми за извеждане на преден план на ролята на институциите за социално-икономическото развитие. Обекта на изследването се явяват институциите в обществения триъгълник общество-икономика-институции (с. 23). Предмета на изследването представляват ключовите институции и интерпретацията на различните им проявления за развитието на обществото. Тезата в монографията извежда модела на взаимозависимост - „развитието разглежда начина, по който се създават институциите, които на свой ред са ангажирани с процеса на неговото осигуряване“ (с. 23-24). Монографията е съставена от десет глави, които са последователно взаимосвързани, обхващайки икономическото развитие на институциите като самостоятелен продукт, така и като функция на икономиката. Разгледани са разнообразни класически и неокласически постановки за развитието на институциите, факторите на икономическото развитие, теоретичните аспекти на институциите и икономическото развитие; както и законовите реформи и механизмите на институционалната промяна, модела Triple Helix и връзката между иновации, институции и икономическо развитие.

Формулираните от доц. Добрева в монографията приноси, приемам по следния начин, групирани в три основни направления:

На първо място, бих откорил тезата на автора, че добре изградените отношения между институциите и икономическите агенти може да доведе до положителни резултати и устойчивост в икономическото развитие. Това се реализира чрез установяване на взаимовръзките между институциите, бизнеса и обществото, като и акцентирането върху контекста на икономическите и неикономически фактори, които оказват влияние върху развитието. В тази връзка е изяснена ролята на институциите по отношение гарантирането на икономическия растеж, както и приносът им за изграждане на социални структури и за постигане на социално развитие. Същевременно е обяснена същността на институциите и как те оказват влияние върху икономическото и социално развитие – кога тяхното влияние е позитивно и в какви случаи те биха могли да повлияят негативно или да не допринесат за развитието на икономиката и обществото.

На второ място са анализирани проявленията на институционална промяна в условията на икономическа криза, при икономики в преход и в процеса на интеграция. Изследвани са механизмите на институционално развитие, както и елементите на системата Triple Helix като модел на взаимодействие между държавата, бизнеса и образователните институти, с цел да се докаже, че именно чрез него може да се открие подходяща формула за постигане на икономически растеж. Проследено е проявлението на модела Triple Helix при икономики в преход и при други икономически системи.

На трето място е анализирана значимостта и приноса на иновациите, като е подчертана функцията на институциите за тяхното внедряване, правилно и ефективно функциониране. Обяснена е ролята на човешкия фактор, на неговите мотиви и потребности, а оттам и на влиянието на поведенческата икономика върху институционалното и икономическо развитие. Изследано е взаимодействието между поведенческата икономика и институционалното развитие.

Същевременно изразявам категоричното си мнение, че не омаловажавам останалите научни трудове на доц. Добрева, но те за мен са плод или на преминаване на предишни етапи в научното ѝ развитие (“Моделиране на устойчивото развитие в икономиката” - книга на основата на дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор по икономика“ със заглавие „Приложение на оптимизационните задачи при изследване на устойчивото развитие и неговите измерения“), или са спомогнали за формирането на ясната насоченост и убедителната аргументация (“Поведенческа икономика, 2018), залегнали в основата на написване на монографичния труд, представен за конкурса за „професор“, съгласно изискванията на ЗРАСРБ. В този смисъл, представените от доц. д-р Юлия Добрева научни публикации надхвърля изискуемия обем от количествени и качествени показатели.

5. Лични впечатления от кандидатката и критични бележки

Като неин колега, бих желал да отбележа нейната всеотдайност към преподавателската и научна дейност, естествена съпричасност към академичните ѝ ангажименти и постоянна готовност да поема нови

изследователски проекти. Поведение, което трябва да служи за пример на по-младите колеги, поведение достойно за уважение. В тази връзка, не намирам основание да изразя някакви критични бележки или да правя препоръки за по-нататъшно научно развитие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Доц. д-р Юлия Добрева като кандидат за академичната длъжност „професор“ отговаря на приетите препоръчителни научни и наукометрични минимални изисквания. Представения за конкурса обем от научно творчество, заетост и постижения е в достатъчен размер за да намеря необходимите основания да предложи доц. д-р Юлия Георгиева Добрева да бъде избрана на академичната длъжност „професор“ в областта на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Институции и устойчиво развитие, поведенческа икономика“ за нуждите на ВУЗФ - София. Считаю, че заемането на академичната длъжност „професор“ от д-р Добрева е напълно заслужено като изтъкнат български научен изследовател и преподавател във ВУЗФ.

София, 07.08. 2021

Член на научното жури:

(доц. д.н. Красимир Тодоров)